

Силабус курсу
«Теорія еколого-економічного
аналізу»

ДЗ «ДЕА»
2020

Стор. 1 із 9

МІНІСТЕРСТВО ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ

ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ

Міжгалузевий координаційний центр з екологічної освіти для сталого розвитку
Кафедра зеленої економіки та економіки природокористування

СИЛАБУС

НАЗВА КУРСУ:

«ТЕОРІЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ»
«THEORY OF ECOLOGICAL AND ECONOMIC ANALYSIS»

Викладачі:

Галушкіна Тетяна Павлівна, доктор економічних наук, професор, Заслужений економіст України, професор кафедри зеленої економіки Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління, work_tp@ukr.net

Хохуляк Олеся Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри зеленої економіки та економіки природокористування, oleolex.22@gmail.com

Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»;

Спеціальність – 051 «Економіка»;

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий);

Форма навчання – вечірня;

Семестр, в якому викладається дисципліна – 1;

Дисципліна – обов'язкова.

Загальне навантаження – 4 кредити ECTS (120 годин);

Заняття в аудиторії – 40 годин (20 занять по 2 академічні години, з них: лекції – 20 годин; практичні заняття – 18 годин; консультації – 2 години);

Самостійна робота слухачів курсу – 80 години;

Форма підсумкового оцінювання – диференційний залік.

Силабус курсу
«Теорія еколого-економічного
аналізу»

ДЗ «ДЕА»
2020

Стор. 2 із 9

Анотація дисципліни

У процесі вивчення дисципліни «Теорія еколого-економічного аналізу» здобувачі наукового ступеня доктора філософії отримають необхідний обсяг знань щодо теоретичних положень еколого-економічного аналізу господарської діяльності підприємства, розуміння глибинної сутності процесів, що відбуваються, логіку дії тих чи інших еколого-економічних факторів та інструментів механізму господарського управління. За результатами навчання аспіранти зможуть розуміти, як виявляти виробничі резерви, що спрямовані на підвищення рівня екологізації виробництва, якості (екологічності) промислової продукції, а також покращання стану довкілля; здійснювати побудову детермінованих факторних моделей щодо залежності кінцевих виробничих економічних результатів господарської діяльності від основних економічних, фінансових, організаційно-технологічних, соціальних, а також екологічних факторів; визначати екологічну та економічну ефективність природоохоронних заходів, багатоцільових інвестиційних проектів.

Під час вивчення курсу основна увага буде приділятися питанням організації еколого-економічного аналізу на мікрорівні та формування екологічного балансу підприємства, методики виявлення і підрахунку резервів, структуризації еколого-економічних показників виробництва, аналізу організаційно-технічного рівня природоохоронної діяльності, використання виробничих ресурсів, витрат на природоохоронну діяльність та її впливу на формування й оцінку показників комерційної діяльності підприємства.

Мета і завдання

Метою навчальної дисципліни є формування теоретичних знань у сфері методики проведення еколого-економічного аналізу, вивчення наслідків екологічної діяльності підприємств, визначення впливу факторів на їх відхилення для виявлення в подальшому недоліків, а також розробка заходів, спрямованих на стабілізацію та покращення стану навколишнього природного середовища.

Основні завдання вивчення дисципліни «Теорія еколого-економічного аналізу» такі: ознайомлення з інформаційною базою еколого-економічного аналізу для обґрунтування і вибору управлінських рішень; особливості проведення еколого-економічного аналізу відповідно до умов ринково орієнтованої економіки, а також новітніх досягнень у цій галузі знань.

Результати навчання, методи викладання і форми оцінювання

Результати навчання	Методи викладання і навчання	Форми оцінювання
Знати та розуміти теоретичні та методичні засади проведення еколого-економічного аналізу в межах основних складових організаційно-економічного механізму підприємств, що пов'язані з природокористуванням.	Презентація теоретичного матеріалу, обговорення у групі.	Поточний контроль

Силабус курсу
«Теорія еколого-економічного
аналізу»

ДЗ «ДЕА»
2020

Стор. 3 із 9

Виявляти виробничі резерви, спрямовані на підвищення рівня екологізації виробництва, якості (екологічності) промислової продукції, а також покращання стану довкілля.	Виконання практичних робіт, обговорення у групі	Поточний контроль
Здійснювати побудову детермінованих факторних моделей щодо залежності кінцевих виробничих економічних результатів господарської діяльності від екологічних показників (факторів).	Виконання практичних робіт, обговорення у групі	Поточний контроль
Визначати екологічну та економічну ефективність природоохоронних заходів, багато цільових інвестиційних проєктів.	Виконання практичних робіт, обговорення у групі	Підсумковий контроль

ЗМІСТ КУРСУ

Вступне слово

Заняття з курсу поєднують лекційний виклад, виконання практичних робіт, обговорення в аудиторії, виконання самостійних робіт, проведення проміжних тестів.

Значна частина курсу полягає в опануванні аспірантами теоретичних положень еколого-економічного аналізу (ЕЕА) господарської діяльності підприємства; розуміння глибини сутності процесів, що відбуваються, логіку дії тих чи інших еколого-економічних факторів та інструментів механізму господарського управління.

Програма та методика проведення курсу націлена на здобуття відповідних знань, вмінь та навичок кожного аспіранта.

Курс повністю забезпечений необхідними матеріалами: силабус курсу, всі лекційні матеріали (презентації, конспект лекцій, завдання до практичних, тестові завдання, матеріали до самостійного вивчення, посилання на додаткові ресурси)

Структура курсу

№ з/п	Вид заняття	Теми занять	Кількість годин аудиторні /самостійна робота
1	Лекція/ Практичне	Тема1. Предмет, об'єкти та напрями еколого-економічного аналізу.	2/2/6

Силабус курсу
«Теорія еколого-економічного
аналізу»

ДЗ «ДЕА»
2020

Стор. 4 із 9

	заняття/Самостійна робота	Природокористування як об'єкт еколого-економічного аналізу. Поняття еколого-економічного аналізу, мета і завдання. Предмет та напрямки еколого-економічного аналізу. Об'єкти еколого-економічного аналізу. Принципи проведення та особливості еколого-економічного аналізу на промисловому підприємстві.	
2	Лекція/ Практичне заняття/Самостійна робота	Тема 2. Види еколого-економічного аналізу. Екологічна оцінка. Екологічна діагностика. Екологічний ситуаційний аналіз. Екологічний маркетинговий аналіз. Екологічний аудит. Приклади конкретних показників впливу на компоненти довкілля за їх групами (повітряний басейн, водні ресурси, земельні ресурси, мінеральні ресурси, біологічні ресурси).	2/2/8
3	Лекція/ Практичне заняття/ Самостійна робота	Тема 3. Метод і методика еколого-економічного аналізу. Поняття методу та методики еколого-економічного аналізу, їх сутність, особливості та зміст. Способи традиційного оброблення еколого-економічної інформації в аналізі господарської діяльності підприємства. Детерміноване моделювання і перетворення факторних систем. Способи вимірювання впливу факторів у детермінованому аналізі.	2/2/10
4	Лекція/ Практичне заняття/Самостійна робота	Тема 4. Організація еколого-економічного аналізу. Інформаційна база еколого-економічного аналізу. Фактори впливу на показники еколого-економічної ефективності виробництва та їх взаємозв'язок. Основні етапи проведення еколого-економічного аналізу. Користувачі еколого-економічної звітності. Сучасна система екологічної звітності підприємства. Система екологічної інформації та екологічний баланс підприємства.	2/2/8
5	Лекція/ Практичне заняття/Самостійна робота	Тема 5. Методика виявлення та підрахунку резервів у еколого-економічному аналізі. Поняття, економічна суть господарських резервів. Класифікація господарських резервів. Принципи організації пошуку і підрахунку резервів. Методика підрахунку та обґрунтування величини резервів. Підрахунок резервів за	2/2/10

Силабус курсу
«Теорія еколого-економічного
аналізу»

ДЗ «ДЕА»
2020

Стор. 5 із 9

		методом прямого рахунку. Застосування способів детермінованого факторного аналізу для визначення величини резервів в еколого-економічному аналізі. Застосування методів кореляційного, функціонально-вартісного аналізу, математичного програмування при підрахунку резервів.	
6	Лекція/ Практичне заняття/Самостійна робота	Тема 6. Структуризація еколого-економічних показників виробництва. Загальна класифікація еколого-економічних показників. Показники еколого-економічного рівня виробництва. Принципи комплексної оцінки виробництва	2/2/8
7	Лекція/ Практичне заняття/Самостійна робота	Тема 7. Аналіз організаційно-технічного рівня природоохоронної діяльності. Передумови здійснення аналізу організаційно-технічного рівня природоохоронної діяльності. Завдання аналізу організаційно-технічного рівня природоохоронної діяльності та його показники. Аналіз технічного рівня природоохоронної діяльності. Аналіз організаційно-технічного рівня природоохоронної діяльності. Показники впровадження природоохоронних заходів.	2/0/10
8	Лекція/ Практичне заняття/Самостійна робота	Тема 8. Еколого-економічний аналіз використання виробничих ресурсів. Завдання аналізу використання виробничих ресурсів суб'єкта господарювання. Класифікація показників наявності і ступеня використання виробничих ресурсів, призначених для природоохоронної діяльності. Особливості розрахунку та застосування окремих показників використання виробничих ресурсів підприємства. Аналіз показників, що відображають рівень використання основних природоохоронних фондів, та їх розрахунок. Аналіз факторів, що сприяють підвищенню рівня фондівддачі. Аналіз рівня кваліфікації працівників природоохоронних служб на підприємств.	2/2/8
9	Лекція/ Практичне заняття/Самостійна робота	Тема 9. Аналіз витрат на природоохоронну діяльність та результатів поліпшення використання природних ресурсів і якості	2/2/6

Силабус курсу
«Теорія еколого-економічного
аналізу»

ДЗ «ДЕА»
2020

Стор. 6 із 9

	а робота	<p>навколишнього середовища. Роль та завдання аналізу витрат на природоохоронну діяльність. Показники аналізу витрат на природоохоронну діяльність. Завдання та основні показники аналізу результатів діяльності з поліпшення використання природних ресурсів та якості довкілля. Особливості розрахунку та застосування окремих показників результатів діяльності з поліпшення використання природних ресурсів. Обробка результатів еколого-економічного аналізу.</p>	
10	Лекція/ Практичне заняття/Самостійн а робота	<p>Тема 10. Аналіз впливу діяльності на комерційну діяльність суб'єкта господарювання. Система показників аналізу впливу діяльності з охорони довкілля на комерційну діяльність суб'єкта господарювання. Аналіз впливу діяльності з охорони довкілля на результати виробничої діяльності суб'єкта господарювання. Аналіз впливу діяльності з охорони довкілля на результати комерційної діяльності суб'єкта господарювання. Аналіз ефективності застосування системи економічного стимулювання. Вплив природоохоронної діяльності на показники використання праці та заробітної плати на підприємстві. Підходи до оцінки зміни прибутку під впливом природоохоронної діяльності підприємств. Форми економічного стимулювання природоохоронної діяльності на підприємстві.</p>	2/2/6

Умови визначення навчального рейтингу

Форми оцінювання	Кількість	Максимум балів за 1	Разом
Практична робота	9	4	36
Тестові завдання	2	12	24
Залік		30	40
Разом:			100

	<p align="center">Силабус курсу «Теорія еколого-економічного аналізу»</p>	ДЗ «ДЕА» 2020
		Стор. 7 із 9

Вимоги і критерії оцінювання

Види робіт	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання
Практичні роботи	60	Виконано у відповідності до всіх вимог
	30-50	Виконано частково, потребувало уточнень та доопрацювання, або з порушенням термінів
	10-20	Виконано частково, доопрацювання не було здійснене, терміни порушені
	0	Не виконано або виконано з порушенням вимог академічної доброчесності
Тестові завдання	6-12	Відповіді на тести у переважній більшості правильні
	1-6	Відповіді на тести частково правильні
	0	Завдання не виконано або виконано з порушенням вимог академічної доброчесності
Залік	40	Виконано у відповідності до всіх вимог.

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної шкали оцінювання в національному 4-бальну шкалу та шкалу ECTS

За шкалою академії	За національною шкалою		За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	Зараховано	A (відмінно)
85-89	Добре		B (дуже добре)
75-84	Задовільно		C (добре)
70-74			D (задовільно)
60-69			E (достатньо)
35-59	Незадовільно	Незараховано	FX (незадовільно – з можливістю повторного складання)
1-34			F (неприйнятно – з обов'язковим повторним курсом)

Мінімальний пороговий рівень оцінки за роботу в семестрі (допуск до іспиту) складає 25 балів. У разі отримання оцінки «неприйнятно» (нижче 25 балів) аспірант зобов'язаний повторно вивчити дисципліну. У разі отримання оцінки «незадовільно» здобувач має право на два перескладання: викладачеві та комісії. При цьому максимальна

Силабус курсу
«Теорія еколого-економічного
аналізу»

ДЗ «ДЕА»
2020

Стор. 8 із 9

підсумкова оцінка після перекладання може бути лише «достатньо». Замість перекладання комісії здобувач може обрати повторне вивчення дисципліни.

Політика доброчесності

Всі завдання курсу є самостійно виконаною працею. Роботи скопійовані шляхом копіювання, перенесення оригінальних текстів без посилання на джерела, або компонування тексту з готових блоків оригінальних джерел буде оцінено «незадовільно». Всі роботи перевіряються на плагіат.

Літературні джерела

1. Баланенко О.Г., Стойкова Т.М., Стойкова І.М. Сутність та основні завдання еколого-економічного аналізу діяльності підприємства / О.Г. Баланенко, Т.М.Стойкова, І.М.Стойкова // Young Scientist.– 2017. – №1 (41) – С.535-539.
2. Белоусов А.И. Курс эколого-экологического анализа : учеб. пособие / А.И. Белоусов. – М. :Финансы и статистика, ИНФРА-М, 2010. – 160 с.
3. Бутинець Ф.Ф. Економічний аналіз : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. : спец. 7.050106 «Облік і аудит» / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир : ПП «Рута», 2003. – 680 с.
4. Галушкіна Т.П. Економіка природокористування. Навчальний посібник. – Харків: Бурун Книга, 2009. – 480 с.
5. Галушкіна Т.П., Грабовська Л.М. Екологічний менеджмент та аудит: Навчальний посібник в II частинах. – Херсон, 2012. – 421с.
6. Грицик В. Екологія довкілля. Охорона природи: навч. посібник / Грицик В., Канарський Ю., Бедрій Я. – Київ: Кондор, 2009. – 292 с.
7. Економічний аналіз: навч. посіб./ [Кожанова Є. П., Отенко І. П., Серікова Т. М. та ін.]. – 3-тє вид., допрац. і доп. – Х.: ВД Інжек, 2009. – 344 с.
8. Закон України «Про національну безпеку України» від 21.06 2018. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n355>
9. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища від 25.06.1991. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
10. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2059-19>
11. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20.03 2018. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19>
12. Зелена економіка крізь призму трансформаційних зрушень в Україні /Буркинський Б.В., Галушкіна Т.П., Реутов В.Є. – Одеса: ІПРЕЕД НАН України – Саки: ПП «Підприємство Фенікс», 2011. – 348 с.
13. Кіндрацька Г.І. Економічний аналіз [Текст] : підручник / Г. І. Кіндрацька [и др.]. – 3-тє вид., перероб. і доп. –К.: Знання, 2008. – 487 с. – ISBN 978-966-346-592-0
14. Ключан В.П. Організація і методика економічного аналізу / В.П. Ключан, О.М. Вишнеvsька, Н.І. Костаневич [Навчальний посібник.] – Миколаїв. Видавничий центр Миколаївського державного аграрного університету, 2010. – 194 с.
15. Кодекс цивільного захисту України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>
16. Мельник Л.Г. Екологічна економіка / Л.Г. Мельник. – Суми: ВТД «Університетська книга» 2002. – 346 с. 4. Микитюк О.М. Екологія людини: Підручник. – 3-є вид., випр. і доп. /О.М. Микитюк, О.З. Злотін, В.М. Бровдій. – Харків: «ОВС» 2004. – 254 с.

Силабус курсу
«Теорія еколого-економічного
аналізу»

ДЗ «ДЕА»
2020

Стор. 9 із 9

17. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: Підручник. – Суми, ВТД «Університетська книга», 2002. – 346 с.

18. Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19>

19. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання. Підручник. – Тернопіль: Економічна думка, 2001. – 365 с.

20. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посібник/ Г.В. Савицька. – 3-тє вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2007. – 668 с.

21. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. – Режим доступу: https://www.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/UNDP_Strategy_v06-optimized.pdf

22. Теорія еколого-економічного аналізу : навчальний посібник / Є. В. Мішенін, І. М. Сотник, Н. В. Мішеніна, І. О. Галиця ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Є. В. Мішеніна. – Суми : Сумський державний університет, 2014. – 246 с.

23. Фінансовий аналіз : навч. посібник / І. О. Школьник [та ін.] ; за заг. ред. І. О. Школьник ; Держ. вищ. навч. закл. «Укр. акад. банків. справи Нац. банку України» Каф. фінансів. – К. : Центр учб. літ., 2016. – 439 с.

24. Хилько М.І. Екологізація політики / М.І. Хилько. – К.: ВАДЕКС, 2014. – 344 с.

25. Чумак Г. М. Методичний підхід до оцінки економічного ефекту від впровадження інноваційно-інвестиційних заходів природоохоронного характеру. Fundamental and applied research in the modern world: the 6th International scientific and practical conference (Boston, USA, January 20-22, 2021). Boston, USA, BoScience Publisher 2021. P. 965–970.

26. Чумак Г. М. Оцінювання комплексних цільових програм у сфері охорони довкілля обласних центрів України. The world of science and innovation: the 6 th International scientific and practical conference (London, United Kingdom, 14–16 January, 2021). London, United Kingdom: Cognum Publishing House, 2021. P. 1177–1180

27. Чумак Г. М. Управління еколого-економічним розвитком промислових підприємств: дис. ... канд. екон. наук (доктора філософії): 08.00.04 /Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Харків, 2021. 338 с.

28. Шлапак Н. С. Екологічний менеджмент : підручник / Н. С. Шлапак, В. С. Волошин, Т. В. Серкутан. – Маріуполь : ПДТУ, 2016. – 205 с.

29. Шмандій В. М. Управління природоохоронною діяльністю: Навч. посібник / В. М. Шмандій, І. О. Солошич. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 296 с.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (20 балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.